

SEBASTIÀ CARDELL I TOMÀS
(Llucmajor 1921 - Mallorca 2015)

El dia 3 d'agost moria al seu Llucmajor nadiu el mestre Sebastià Cardell i Tomàs, després d'una vida llarga i fecunda, tot i que retirada. La mort li vingué després d'uns anys de salut precària a la residència d'ancians del seu poble. Malgrat aquesta circumstància, i amb l'auxili d'un nebot (Cardell, solter, no va tenir descendència directa), publicava treballs, traduccions, reculls de tema folkòric, etc. a la revista local, fins al seu traspàs.

Fill d'una família camperola humil, discret i tímid, Sebastià Cardell ha estat un exemple de dedicació a la seva vocació docent, a la tasca d'investigació i de divulgació folklòrica i filològica. Sempre el consell i l'auxili del "Sr. Cardell", com era conegut, a qualsevol de les iniciatives que, en matèria de llengua i cultura, sorgien al seu entorn mai no mancaren a ningú i pot afirmar-se que no hi hagué deixeble seu (i foren molts), institució, entitat o persona, de les elits locals o anònimes, que no rebés comprensió, ajut i estímulo per part seva. Home d'unes profundes conviccions religioses, fill del franciscanisme i T.O.R. seglar tota la seva vida, sempre tingué actituds positives envers aquells que li demanaven assistència.

Pot dir-se, parafrasejant el poeta que tota la seva vida era lligada a Llucmajor. Hi va néixer, s'hi crià, hi cursà els estudis de Batxillerat i, acabada la carrera de magisteri, hi exercí fins a la seva jubilació. A Llucmajor visqué i Llucmajor va ser el centre de les seves investigacions sobre diferents aspectes de l'etnopoètica i el costumari. Al títol de mestre (1944) cal afegir-li el de Professor Mercantil (1956) i encara les habilitacions com a professor de llengua francesa (1959) i les de professor auxiliar de llengua espanyola i de matemàtiques (1964) que li permetien exercir la docència en les diverses etapes de l'educació no universitària. Quant als estudis oficials de llengua catalana, a banda del títol de professorat de l'Obra Cultural Balear, sentia un orgull especial pel Diploma de Mestre de Català de la Universitat Autònoma de Barcelona (1979).

Els treballs de Sebastià Cardell publicats no són nombrosos, sobretot si es comparen amb la multitud de "treballs" fets amb discreció, gairebé secrets, que durant anys i més anys féu per al currículum o el llumíent d'altres. Cal remarcar les seves publicacions relacionades amb la recollida de cançons de tradició oral, la transcripció de manuscrits de glosadors de Llucmajor o les cançons recollides de viva veu d'informadors del poble. La seva aportació a la cançonística se substancia en alguns llibres, però abraça també des de la recollida de llegendes fins a la paremiologia o el costumari. El seu llibre principal, avui exhaurit, és *Cançons populars mallorquines* (1988) que, com he deixat escrit en algun apunt, «és un llibre que presenta un doble interès: el seu valor com a treball de camp, d'investigació de l'oralitat i el seu atractiu com a objecte de lectura. [...] lluny de la banalització de la cultura entabanadora actual.» Els altres llibres seus giren també a l'entorn de l'oralitat: *La cançó popular*. Pregó de Fires 1985 (1986); *Cançons populars mallorquines. Arreplegades per Joan A. Mòjer i Noguera "l'amo en Joan de Ses Males Cases" (Llucmajor 1859-1941)* (2000); *Cultura oral a Llucmajor* (en col·laboració amb B. Font i Obrador i M. Sbert i Garau) (2000) o les *Cançons tradicionals i glosades* (1998) inèdit. Entre els seus articles en citarem només dos, pel seu interès: *La mort d'en Miquel Mutet (1883)* (1991) (en col·laboració amb M. Sbert i Garau), *Lluc* núm. 765, i *Aportació mallorquina a l'antropologia cultural de Califòrnia* (2011) (en col·laboració amb B. Font i Obrador) a *Randa* núm. 66 (versió catalana del manuscrit del missioner Jeroni Boscana (1875-1831) sobre els costums dels indígenes de Sant Joan de Capistrano).

Un altre gran centre de l'interès de Sebastià Cardell fou l'obra de la poetessa Maria A. Salvà, a la qual dedicà escrits divulgatius i una munió de parlaments. En aquest sentit convé citar la seva aportació a la *Historia de Llucmajor* de Bartomeu Font i Obrador amb la redacció d'un estudi, amb publicació de poemes de Salvà no apareguts en llibre (en aquesta *Historia* Cardell hi treballà també amb la recopilació i transcripció dels malnoms dels llucmajorers de diferents segles); la seva parti-

cipació en una antologia dedicada a la poetessa (1980) i la transcripció (inèdita) d'un epistolari entre Salvà i Mateu Obrador.

Cardell, per la seva labor constant, ha estat objecte d'algunes distincions com: «Persones del Poble» (Associació de la Premsa Forana, 1988); una miscel·lània editada per *Edicions de pinte en ample* (Llucmajor, OCB 1992) o «L'espigolera» de l'Ajuntament de Llucmajor (2000). Fou nomenat també membre corresponent de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

El treball filològic d'investigador, de divulgador de la cultura popular i tradicional i de mestre de català de Sebastià Cardell ha estat certament molt notable. Però per damunt de tot, l'exemple de la seva laboriositat, de l'afany de perfecció, de l'amor actiu a la llengua catalana, sempre des de la humilitat i amb uns recursos materials molt migrats, l'han convertit en un referent al seu poble i el fan digne de ser conegut molt més enllà. El lema preferit de Cardell, manllevat als germans Grimm, era *Andacht zum kleinen* («entusiasme per les coses insignificants»). És un descriptor excel·lent del que ha estat al llarg de molts anys la seva tasca ingent.

Miquel SBERT I GARAU